

A könyvtári berendezés tervét a királyi biztosság mérnöki osztálya készítette el Petsch Ede műépítész közreműködésével. A felszerelés anyagi fedezetét a város a vámházi építkezéseken takarította meg. A kivitelezésre meghirdetett versenytárgyaláskor, bár költségterve magasabb volt, számolva az előnyökkel, helyi vállalkozót, Juhász Györgynek és társainak cégét bízták meg a feladattal. Juhász György a költőnek, Juhász Gyulának a nagybátyja volt.

A főreáliskolában átengedett helyiségek közül egyet olvasóteremnek, egyet – az alapító használatára – kutató szobának szántak.

Időközben Somogyi Pesten papnövendékek segítségével megkezdte a könyvek "lajstromozását", csomagolását, és sürgette a szállítást, melyet a könyvtárnok személye körüli bonyodalmak késleltettek. A kinevezéshez ugyanis az adományozó hozzájárulása kellett. Hosszabb tárgyalások után Somogyi ajánlatára a város 1881. augusztus 23-án a szegedi kegyesrendi főgimnázium igazgatóját, Magyar Gábort nevezte ki ideiglenes könyvtárnoknak. Magyar Gábor gimnáziumi igazgatói állását is megtartotta.

A könyvtárnok első feladataként megkezdte a Szegedre érkező könyvek átvételét, de Somogyi kívánsága szerint Pesten is közre kellett volna működnie a szállítás előkészítésében és a ládák csomagolásában. Erre azonban Magyar Gábor sok elfoglaltsága miatt ritkán került sor.

Az ősze elején érkeztek meg az első könyvszállítmányok, de év végéig csak 84 láda jutott le Szegedre, a gyűjtemény tekintélyes része még Pesten és Esztergomban maradt.

1882 tavaszán a könyvtár berendezése a raktártermekben a falakon körben karzatos állványokkal jórészt elkészült. A helyiségeket keresztállványzattal 3–3 osztályra bontották. Biztonságból az ablakokat vasrácsokkal szerelték föl.

Petsch Ede az összes, 4,66 m magasságú termet körülmenő fafolyosóval (galériával) kívánta kettéosztani, hogy létrák használatát fölöslegessé tegye. Valamennyi állványt száraz puhafából tervezte, csak az előrészek, a lábazatok, a tárolószakaszok élei kaptak volna tölgyfaborítást. Pácolt tölgyfából tervezte a karfákat, a ballusztereket és a tartóoszlopokat. A berendezés elkészültével minden terem egy szögletében egy-egy vas csigalépcső kötötte össze a galériát a padlószinttel. Mind a galéria, mind a karfák megfelelő távolságban kovácsoltvas tartányokra támaszkodtak, a karfákat pedig teljes hosszában a könyvek lefektetésére alkalmas deszkalap borította.

Petsch elképzelését Juhász György, Handzel Alajos és Varga József több-kevesebb módosítással meg is valósította. Tóth Molnár Ferenc vázlatán, mely a könyvtár 1883-i felavatását ábrázolja, szemléletesen látható a Dugonics téri könyvtár egyik részlete, a díszesen berendezett olvasóterem és a vendégsereg.

Az 1884 novemberében készült könyvtári vagyoneletről ismerhető meg a könyvtár akkori teljes berendezése. Az állványzatról termék szerint nyújt tájékoztatást: "Az I. teremben három nagy polcos elzárható gyűjtő állvány, puhafából tölgyfa színre festve. A II., III., IV. szobában karzatos állványok. Minden szoba 3–3 fülkeszerű osztállyal. Az állványoknak a karzaton alul 6–6 polcozata (repositorium) a felsőkkel együtt 10–10 polcozata van. A II. és III. szobában puhafából tölgyfa színre festve, a IV-iké kemény fából. Az olvasóteremben (VI. szoba) az állványok csakis a falazat mellett vannak, egyébként szerkezetükre nézve a többivel egyezők. Összes érték 11 280 frt. Vas csigalépcsők a karzati állványokhoz 3 db. A II., IV. és VI. teremben egy-egy. 756 frt." (118/1884. nov. 15.)

A könyvtárnoki szobában (I.), melyben a bizottság is tanácskozott, és a könyvtári feldolgozás műhelye volt, a hétfiókos, barna viaszosvászonon borított festett íróasztal mellett egy 4 m hosszú nagy asztal, 8 "közönséges" nádszék és 1 fonott, karos nádszék állt. Ez jelzi, hogy

30

a bizottság teljes létszámára soha nem számítottak. A porcelán mosdótál és szappantartó, 1 törülköző ("mely időnként tisztával kicseréltetik") szolgálta a tisztaságot, s egy vaskályha fekete fénymázaz ellenzővel a fűtést. Apróbb tárgyai : 2 irománytartó (unterlag), 2 papírvágó fekete fából, 1 irománycsíptető, 1 irományakasztó, 1 fényezett pléhtálcán 1 vizes palack 2 pohárral. Az íróeszközöket (tintatartó, porzó) kis vasállványkán helyezték el. És itt volt, magyarázat nélkül : 1 db véső.

Pazarlónak tekinthető (kifogásolta is az alapító a "díszes" könyvállványokkal együtt!) a Somogyi-szoba (V. szoba) berendezése. A barna viaszosvászon borítású íróasztal mellett egy karosszék ("háta és karja párnázva"), két támlásszék ("háta és ülőkéje párnázva") és egy pamlag állt. Volt még egy kisebb asztal és egy négypolcos iratállvány, s egy vesszőből font papírkosár. Valamennyi bútor keményfából készült kétszeri pácolással, a kályha ellenzője fényezett vaslemezből. A nagy kerek mosdótálon és szappantartón kívül a tinta- és a porzótartó is fehér porcelán volt, az utóbbiak alpakka tálcán. Az írószállványkán 1 olló, 1 feketefa papírvágó kés, 1 unterlag, 1 sárgaréz iratcsíptető, 1 horgany iratasztó. A palackhoz itt is két pohár tartozott, a mosdóhoz pedig az "időnként tisztával felcserélhető" törülköző.

Négy nagy, 4 m-es festett olvasóasztalhoz 49 barnára festett, puhafából készült szék került az olvasóterembe (VI. szoba) és 10 db törülőruga. (A mosdócsap a teremben volt.)

Jegyzék szerint jelző lapokkal látták el az intézet 40 kulcsát, melyet a könyvtárnok őrizetére bíztak.

A szolgánál volt a fászinca lakatja és kulcsa, szénhordásra vasvödör, a betöltésre vastölcsér, 2 petróleumos bádogganna s 1 bélnyíró olló. A takarítás eszközein kívül (kefe, söprű, szivacs, szemeteslapát) a jegyzék 1 kalapácsot, 1 harapófogót, 1 szekercét (veska), 1 feszítővasat, 1 köcsögöt és 1 vesszőkosarat tüntet föl.

A szerelvényekhez tartozott még a könyvtár fő- és mellékbejárójánál elhelyezett, városi címerrel ellátott 1–1 tábla (200 frt), 1–1 vasrostélyos ajtó (200 frt), az utcára néző 18 ablakra felszerelt vasrácszat (1395 frt), 6 Meidinger-rendszerű vaskályha (600 frt) kályhaellenzőkkel, illetőleg vasköpennyel (190 frt).

Világításra szolgált 11 db nagy, Ditmár-féle, láncon függő petróleumlámpa (á 22 frt), 2 asztali lámpa (á 8 frt), 4 db falra szerelhető karos lámpa a folyosón, a lépcsőkön és az árnyékszékben (á 2 frt).

Ruhatárként a folyosón 43 számmal bíró fogas és 1 asztal szerepelt. Itt helyezték el Tisza Lajos ajándékát, a lépcsőként is használható, szétnyitható keményfából készült széket, a Somogyi Károlytól kapott négy könyvespolcot, a néhai Lonovics érsek könyvtárából. Ez a folyosó lett később a múzeumi tárlók és a hírlaptár helye.

A régi közkönyvtárból 1 fekete pléhtálcát, 1 pecsétnyomót és 1 sárgaréz gyertyatartót örökölt a Somogyi-könyvtár.

Az 1882. év végén készült kimutatásnak (AO 1–17/1882.), mely a könyvtár helyiségátalakításának, a könyvanyag leszállításának és az ezzel kapcsolatos utazásoknak felhasznált összegeit tünteti fel, néhány részletét idézzük :

A kőműves munka bére 640,35 forint
 Az üveges munka bére 47,43 forint
 Az ácsmunka bére 40,70 forint
 A szobafestés bére 91,18 forint
 Könyvszállítás 946,32 forint
 Könyvkötés Somogyi részére 304,41 forint
 Útiköltségek 263,90 forint
 Magyar Gábor tiszteletdíja 582,22 forint
 A könyvtárszolga bére 130,00 forint
 Fűtési költség (kocsz és fa) 24,20 forint
 Biztosítási díj 65,40 forint

Végül is 1882. december végéig a város 21 654,31 forintot költött új könyvtárának felszerelésére.

31